

ความตั้งใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครู

นางอรพินธุ์ ภูนารอด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

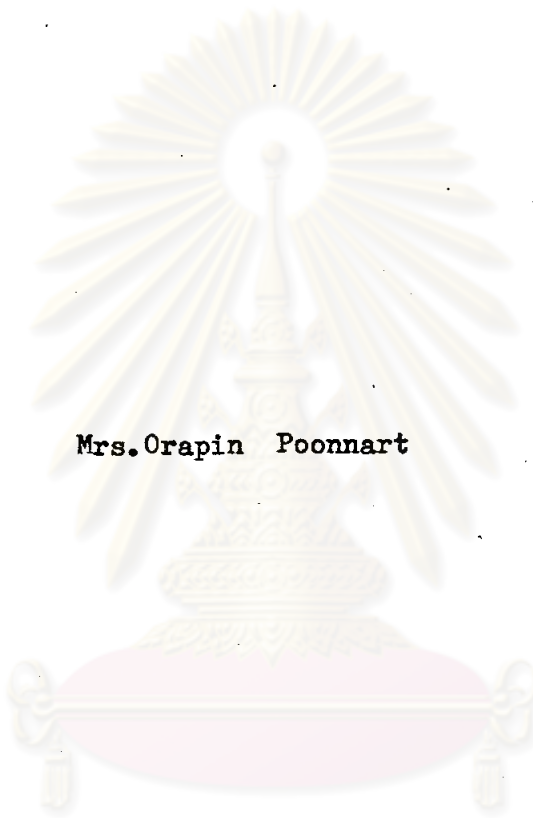
พ.ศ. ๒๕๒๔

ISBN 974-566-090-6

010834

i 18261912

SATISFACTION IN LIBRARY WORK OF LIBRARY SCIENCE FACULTIES
IN TEACHERS COLLEGES

Mrs.Orapin Poonart

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์
ในวิทยาลัยครู

โดย

นางอรุณฉวี ภูนารอด

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สุประสิทธิ์ ภูนารอด คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ ภูนารอด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. ชูวิทย์ ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศ.จ. ชูวิทย์)

Dr. N. S. N. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

M. A. J. N. S. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย นันทวิชัยรินทร์)

Dr. N. S. N. กรรมการ
(นางสาวสุนัช ศรีสง่า)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ใน
วิทยาลัยครู
ชื่อผู้วิจัย นางอรพินธุ์ พูนนารด
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ศรี พงษ์กิจจำรูญ
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๒๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความ
พึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครู รวมทั้งเปรียบเทียบ
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์วิทยาลัยครูกลุ่มกรุงเทพมหานคร
กับอาจารย์บรรณารักษ์วิทยาลัยครูกลุ่มภูมิภาค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งและรวบรวมแบบสอบถาม
จากอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูจำนวน ๑๓๖ คน โดยใช้บริการทางไปรษณีย์ ได้รับ
แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน ๑๐๘ ฉบับ ผู้วิจัยได้นำข้อมูล
ที่รวบรวมได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความ
แตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ทั้ง
๒ กลุ่ม โดยใช้ค่า t (t -test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ $.05$ ปรากฏผลการวิจัยซึ่ง
สรุปได้ดังนี้ :-

๑. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูอยู่ในระดับปานกลาง
๒. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูกลุ่มกรุงเทพมหานคร กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูกลุ่มภูมิภาค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $.05$ โดยอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูกลุ่ม

กรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจมากกว่าอาจารย์บรรณาธิการวิทยาลัยครูกลุ่มภูมิภาคในด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ค่าตอบแทน นโยบายและการบริหารงานของแผนกห้องสมุด ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน การได้รับการยอมรับนับถือ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสะดวกและสวัสดิการ

๓. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณาธิการในวิทยาลัยครูเรียงตามลำดับปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุด (๑-๑๒) ได้แก่ นโยบายและการบริหารงานของแผนกห้องสมุด ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสะดวกและสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ความสำเร็จในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ความกตริเริ่ม การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้าในการทำงาน การบริการสังคม และค่าตอบแทน

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ควรสนับสนุนให้อาจารย์บรรณาธิการที่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานห้องสมุด โดยการหมุนเวียนการปฏิบัติงานห้องสมุดเป็นภาค หรือปีการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดสรรเวลาเขียนผลงานทางวิชาการ และควรพิจารณาเลื่อนเงินเดือนมากกว่า ๑ ชั้น ในระยะเวลา ๕ ปีต่อ ๑ ครั้ง

๒. ควรเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรห้องสมุดให้จำนวนมากขึ้น และควรมีอัตราตำแหน่งสำหรับบรรณาธิการวุฒิปรกติ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด วุฒิ ป.กศ. ชั้นสูง วิชาเอกบรรณาธิการศาสตร์ ในห้องสมุดวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง

๓. ผู้บังคับบัญชาระดับสูงควรให้คำแนะนำ และให้โอกาสอาจารย์บรรณาธิการได้ชี้แจงปัญหาบางอย่างของห้องสมุดที่อาจมีขึ้น

๔. ควรพิจารณาให้บุคลากรห้องสมุดในวิทยาลัยครูกลุ่มภูมิภาค มีโอกาสหยุดพักจากงานห้องสมุดสัปดาห์ละ ๑ วัน

๕. ควรปรับปรุงนโยบายและการบริหารงานของห้องสมุดวิทยาลัยครู เช่น กำหนดนโยบายของห้องสมุดให้แน่นอน ปรับปรุงสภาพภาพของแผนกห้องสมุดให้เทียบเท่าคณะวิชาและให้อาจารย์บรรณาธิการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานห้องสมุด

Thesis Title Satisfaction in Library Work of Library Science
 Faculties in Teachers Colleges

Name Mrs. Orapin Poonnart

Thesis Advisor Assistant Professor Prayongsri Pattanakitchamroon

Department Library Science

Academic Year 1985

ABSTRACT

The purposes of this study are to study the level of satisfaction in doing library work of library science faculties in teachers colleges and to study the factors that effect that satisfaction. It is also to compare satisfaction in library work of library science faculties who work in the Bangkok area with those who work outside Bangkok.

Mailed questionnaires were distributed to 136 library science faculties in teachers colleges and 108 completed questionnaires were returned. The data were analyzed and presented in terms of arithmetic means, percentages and standard deviation. A comparison among the two groups of library science faculties was made through the t-test at the level of .05 significance.

The results of the study are as follows :

1. Satisfaction in library work of library science faculties in teachers colleges is moderate.

2. Satisfaction in library work of those who work in teachers colleges in the Bangkok area is significantly different from that of those who work in teachers colleges outside Bangkok at the .05 level of confidence. Those who work in teachers colleges in the Bangkok area obtain higher level of satisfaction than the others in Advancement, Compensation, Library Policies and Practices, Human Relations with Supervisors and Co-workers, Recognition and Working Conditions.

3. The factors that affect the satisfaction in library work of library science faculties are listed from the most important factor to the least as follows : Library Policies and Practices, Independence, Library Work, Working Conditions, Human Relations with Supervisors and Co-workers, Achievement, Authority and Responsibility, Creativity, Recognition, Advancement, Social Services and Compensation.

Recommendations :-

1. Library science faculties should be encouraged to progress in working in the library by being rotated every semester or every academic year so every faculty member will have enough time to produce teaching texts and research studies. In addition, they should get a double salary raise once every five years.

2. There should be more library staff members. In particular, the staff should include positions for a librarian with a bachelor's degree (who does not have to teach) and a worker who is a library science major with a certificate of higher education.

3. The administrators should give some suggestions and opportunities for the faculties to report problems occurring in the library.

4. The library staff members in teachers colleges outside Bangkok should get a day off once a week.

5. The policies and the administration of the teachers colleges' library should be improved. For example, library policies should be clearly stated; the status of a library department should be promoted to be the same as that of a faculty; the library science faculties should be allowed to take part in policy-making.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์รี พัฒนกิจจารุญ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำหลายประการจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มล.จ้อย นันทวิชัยรินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จี จันทวิมล และ อาจารย์สุนันท์ ศรีสง่า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ คร.ไชศรี สุรสิทธิ์ และ อาจารย์สิทธิชัย หมายสมบัติ ซึ่งได้ให้คำแนะนำการหาคาสถิติต่าง ๆ ตั้งแต่ต้น และขอขอบคุณ ดร.เรืองเดช วงศ์เหล่า และ ดร.อัญชลี วงศ์เหล่า ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ของคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ตลอดจนการตรวจสอบและซักถามหลักข้อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์สุพร วงศ์สุนทรเลิศ แห่งโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถมศึกษา) อาจารย์เอี่ยมพร หัตถประเสริฐผล อาจารย์สัมพันธ์ พูนนารด แห่งวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และอาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูทุกท่านที่ได้สนับสนุนให้กำลังใจ และให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ให้ทุนการวิจัยเป็นจำนวน ๑๐๐๐ บาท

อรพินธุ์ พูนนารด

ธันวาคม ๒๕๒๕

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
รายการตารางประกอบ	๙

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
	ขอบเขตการวิจัย	๕
	สมมุติฐานของการวิจัย	๕
	วิธีดำเนินการวิจัย	๕
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๑๐
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๑๑
๒	ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ สุ่มคและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๑๓
	ความพึงพอใจในการทำงาน	๑๓
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน	๑๔
	ทฤษฎีความต้องการตามขั้นคอน	๑๔
	ทฤษฎีสององค์ประกอบ	๑๖
	ทฤษฎี X และทฤษฎี Y	๑๘

ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีของมาสโลว์ เฮอริชเบอร์ก

และแมดเกรเกอร์ ๑๙

ปัจจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุด ๒๐

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุด ๒๓

งานวิจัยต่างประเทศ ๒๓

งานวิจัยของไทย ๒๙

๓ วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๔๑

การกำหนดกลุ่มประชากร ๔๑

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๔๒

การเก็บรวบรวมข้อมูล ๔๔

การวิเคราะห์ข้อมูล ๔๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๔๖

๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ ๘๒

บรรณานุกรม ๑๐๑

ภาคผนวก ๑๐๙

ก. แบบสอบถาม ๑๑๑

ข. มาตรฐานห้องสมุดวิทยาลัยครู พ.ศ. ๒๕๑๖ ๑๒๖

ประวัติผู้เขียน ๑๓๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงขอบเขตของคำถาม	๕๒
๒	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	๕๔
๓	แสดงประสิทธิภาพการทำงานในห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์	๕๕
๔	แสดงชั่วโมงสอนของอาจารย์บรรณารักษ์	๕๕
๕	แสดงรายได้อื่นๆของอาจารย์บรรณารักษ์	๕๐
๖	แสดงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานห้องสมุดของอาจารย์บรรณารักษ์ โดยส่วนรวม	๕๑
๗	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันลักษณะของงานห้องสมุดที่ปฏิบัติ	๕๓
๘	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความสำเร็จในการทำงานห้องสมุด	๕๖
๙	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความคิดริเริ่ม	๕๗
๑๐	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ..	๕๘
๑๑	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	๖๑
๑๒	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความก้าวหน้าในการทำงาน	๖๒
๑๓	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันค่าตอบแทน	๖๔
๑๔	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันนโยบายและการบริหารงานของ แผนกห้องสมุด	๖๕
๑๕	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันความสัมพันธ์กับเพื่อนคณาจารย์และ เพื่อนร่วมงาน	๖๕
๑๖	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันการได้รับการยอมรับนับถือ	๖๐
๑๗	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันการบริการสังคม	๖๒
๑๘	แสดงความพึงพอใจในปัจจุบันสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสะอาด และสวัสดิการ	๖๓

๑๔	แสดงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครูกลุ่มกรุงเทพมหานครและกลุ่มภูมิภาค	๑๖
๒๐	แสดงการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณาจารย์บรรณารักษ์ในวิทยาลัยครู	๑๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย